

Leto III.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

NA MEJAH

Štev. 4.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 15. februarja 1938

Golobič Peter:

Dvema gospodoma ni mogoče služiti

Vedno jasnejši postajata dve bojni vrsti, ki si stojita nasproti: prva je armada Bogu zvestih, druga je armada brezbožnikov, ki je napovedala boj Bogu in Cerkvi na celi črti. Med tema dvema frontama pa se nahaja velika množica neodločnih in nenačelnih ljudi, ki bi radi veljali za dobre katoličane, a obenem simpatizirajo z Bogu sovražno fronto.

Neka struja pri nas, ki se ima za verne katoličane, a se kulturno oddaljuje večini slovenskega naroda, pa misli, da je mogoče služiti Bogu in njegovim nasprotnikom.

Hvala Bogu, velika večina je že spoznala svojo zmoto in se vrača nazaj. Nekateri pa, kljub temu, da hodijo v cerkev in prejemajo sv. zakramente, ne nehajo zabavljati čez »nazadnjaško« Cerkev in čez duhovščino, zvesto pa stojijo ob strani nam sovražni fronti.

Sedaj pa pogledjmo to »vseodrešujočo« fronto. V Mehiki, Rusiji in Španiji že nekaj let vladajo marksisti in komunisti. In napredek? Tisoče in tisoče vernih ljudi so pomorili, cerkve porušili ali zažgali, uničili samostane. To je bilanca njihovega »blagodejnega« dela. Ves srd gre samo proti Bogu in Cerkvi. In naši zaslepljeni še verujejo, da je rešitev samo v skupni fronti s komunisti in marksisti, ne vedo pa, da s to zvezo tudi sebi kopljejo grob.

Da, tudi mi smo proti izkoriščanju delavstva s strani kapitala. Kdo more katoliški Cerkvi očitati, da drži s kapitalisti? Še vedno je stala na strani revnih in zatiranih in je dvigala svoj glas proti krivici.

Danes so časi taki, da ne dopuščajo nobenega cincanja: Ali z Bogom ali proti njemu! Srednje poti ni. Dvema gospodoma ne moremo služiti.

ZZD proti izigravanju delavskih interesov

Naloga obratnih zaupnikov je pomirjevalno posredniško značaja. V sporih med delavci in delodajalcem je obratni zaupnik tista oseba, ki po zakonitih določilih mora vplivati na rešitev spora. Samo ob sebi je razumljivo, če je delavski obratni zaupnik, da mora predvsem ščititi interese delavcev. Če pa ne uspe v intervenciji, tedaj mora po predpisih zakona stvar prepustiti nadzorni oblasti, t. j. inspekciji dela v Ljubljani, da v stvari posreduje in reši, kar zaupnik ni mogel. Zakonita določila izrecno določajo, da obratni zaupnik v času spora — stavke ali kolektivnega izprtja — ne sme nastopati niti kot govornik, če bi s svojimi govori skušal stavko ali izprtje zavleči. Delo in naloge obratnega zaupnika pa v podrobnosti določajo »Navodilac. Delavska zbornica v Ljubljani je izpolnila hvaležno nalogo, ko je ob koncu lanskega leta izdala izvleček iz teh »Navodil«. Dolžnost slehernega delavca bi bila, da to knjižico ima, ker bi potem vsak sam sodil lahko objektivno, zakaj tako stanje pri nas, ko smo po krivdi prizadetih brez zaupnikov.

Pristojna oblast je pred dvema letoma oziroma pred letom dni razrešila pet zaupnikov na podlagi zakonitih določil. Sledila je pritožba. Bila so zaslišanja na levo in desno. Celo leto je trajalo, preden je ministrstvo izreklo svoje. O rešitvi ministrstva ni bilo pravih poročil za javnost. Zakaj, že vedo oni, ki so pri stvari prizadeti. — Vloga na ministrstvo ni bila pravilno kolokovana, čeprav jo je sestavil advokat. Ali je bilo to namenoma ali nevedoma storjeno, mi ne bomo raziskovali, ker mi hočemo konstatirati samo dejstva, ki se delavstvu prikrivajo. Ministrstvo je odločbo banske uprave kot povsem pravilno potrdilo. Končno veljavno je bilo razrešenih zaradi prestopka zakonito določenega delokroga vseh pet obratnih zaupnikov. Istotako je tudi sod-

na oblast izrekla zadnjo besedo nepovoljno za zaupnike.

Delavstvo je imelo še 11 zaupnikov. Zakon jasno določa, da se morajo volitve delavskih obratnih zaupnikov izvršiti vsako leto. Izjemno določa, da se stari zaupniški zbor lahko potrdi ali podaljša za eno leto radi večjih sporov (stavk, izprtja, ustavitve obrata). Ti preostali zaupniki pa so z letakom, ki ga je morala oblast zapleniti, samovoljno, brez dovoljenja, brez vednosti delavstva in pristojne oblasti sklenili, da letos volitev obratnih zaupnikov ne bo. 11 ljudi je hotelo vsiliti svojo voljo nad 3.700 delavci. To je večji diktat od diktata v Nemčiji ali v Italiji, po katerem tako bijemo. Odrekli so se pravicam volilnega odbora za izvedbo volitev v letu 1938. Nastal je zato tak položaj, kakor da delavstvo KID obratnih zaupnikov še nikdar ni imelo.

Okrožje Zveze združenih delavcev na Jesenicah je na podlagi odigranih dejstev uvidelo nevarnost, da bi bilo delavstvo brez obratnih zaupnikov. Javno je zato izrazilo zahtevo po volitvah obratnih zaupnikov za leto 1938. Zavedalo se je in javno izpovedalo, da je KID kapitalistično podjetje, v katerem bo delavstvo imelo samo toliko pravic, kolikor si jih bo znalo samo priboriti. Prvi zakoniti zastopnik delavskih pravic pa je obratni zaupnik. Če je 11 ljudi prezrlo željo delavstva po tej zahtevi, potem tega ne sme prezreti delavska organizacija. Oblast tega samovoljnega postopanja par ljudi ni odobrila in jim je zato mandat funkcije potekel. Delavstvo KID je danes brez zastopnikov. Težka je bila naša odločitev. Zakaj organizacija je mlada. Toda delavski interesi, interesi članov so zahtevali, da organizacija omogoči zakonito zastopstvo. Považila je, kakor to določa zakon, 16 izmed najstarejših delavcev v volilni odbor za izvedbo volitev. Vsi so pristali radi in volilni odbor je bil

Z Jesenic

Bratje Orli Čehi so v sredo ob 18. uri prišli na Jesenice na prve slovenske smučarske tekme, da se pomerijo s slovenskimi fanti. Na kolodvoru so jih pozdravili naši fantje in člani ter članice Krekovega prosvetnega društva. Prihod čeških tekmovalcev se je zakasnil za celih 24 ur, ker se jim je zgodila nesreča še na češki zemlji. Ponesrečili so se z avtobusom, tako da sta morala dva tekmovalca namesto na tekme v našo domovino — na zdravljenje v bolnico. Na tekme so se člani našega fantovskega odseka zelo marljivo pripravljali in prav tako tudi na zaključno akademijo v nedeljo zvečer v Krekovem domu. Brez dvoma bo akademija pokazala lep uspeh marljivosti članstva in smo prepričani, da bo dvorana Krekovega doma, ki jo te dni krasijo, za to prireditve natrpano polna. O akademiji, ki se vrši ob zaključku te številke našega lista, bomo poročali podrobneje v naslednji številki.

Aljaž v Krekovem domu je z zadnjo predstavo »Prve legije« prav dobro uspel. Slišali smo mnogo pohvale. Posebno nekateri igralci so svoje težke vloge izbornostno sili.

V »Junaške Blejke« preoblečena naša dekleta so prav tako zelo dobro izvedla svoj odrski nastop. Prav živahno so igralce in dobro naštudirale to domače delce. Nikomur ni bilo žal, da si je v prijetni uri ogledal marljivost našega dekliškega odseka.

»Rožni venec« bo naslednje odrsko delo v Krekovem domu. Delo pripravljajo člani »Aljaža«.

Občni zbor JRZ za Jesenice bo v nedeljo 20. t. m. v veliki dvorani Krekovega doma ob pol 10. uri dop. Obenem bodo poročali člani občinske uprave o svojem delu v občinskem gospodarstvu, zastopnik centrale v Ljubljani pa o splošnem notranjem in zunanem političnem delovanju naše vlade. Člani naj občni zbor posestijo polnoštevilno.

Društvene sestanke je zopet uvedlo za vse člane Krekovo prosv. društvo. Člane opozarjamo na te društvene večere, da se jih gotovo polnoštevilno udeležujejo. Prvi tak sestanek je bil preteklo sredo.

Vestnik ZZD

Za volitve pri KID moraš vedeti!

Volitve bodo 4. marca. Vršile se bodo od 5. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Za delavstvo tovarne na Savi se vršijo v prostorih tovarniške kazine, za delavstvo tovarne na Javorniku pa pri vratarju na Javorniku. Volilni imenik je razgrnjen od 14. do 17. februarja vsak dan od 8. do 12. ure in od 2. do 6. ure za Savo v pisarni glavnega zaupnika, za Javornik pa pri vratarju. Člani ZZD, pričajate se sami, če ste zapisani v volilnem imeniku. Če ugotovite, da niste, zahtevajte takoj popravke. **Disciplina v času volilnega boja mora biti predpogoj vsakega člana.** Vsa podrobna navodila boš prejel od organizacije. Predvsem se odzovi vsem vabilom odbora na sestanke ali posvete.

Naše geslo bodi: Vsi na delo, da v rezultatu volitev dokažemo odločno voljo do pravega strokovnega dela, kakor smo si ga zažrtali v dobrobit delavstva.

Delavstvo pri družbi »Sava« za kolektivno pogodbo.

Že nad mesec dni se za delavstvo, zaposleno pri »Sava« d. d. na Jesenicah, vršijo pogajanja za sklenitev prve kolektivne pogodbe.

Delavci v tej tovarni do časa razgovorov za pogodbo niso dosegli v svoji plači niti to, kar predpisuje zakon o minimalnih mezdah in se grobo kršil zakoniti delovni čas.

Vsa dosedanja prizadevanja del. zastopstva za čimprejšnjo sklenitev pogodbe, ki bi izboljšala dosedanje stanje zlasti v pogledu plač, so bila zaman. Podjetnik od svojih predlogov ne pusti, ki pa so že v sestavi mezdnih razredov za delavstvo nesprejemljivi. Netaktno pa je od podjetnika tudi to, da je med gibanjem delavstva pod pretvezo pomanjkanja dela skrčil obratovanje na tri dni v tednu. Že v teku razgovorov pa so padale izjave, ki dokazujejo, da se je sklenitev obratovanja izvršilo samo zato, da se delavstvo omehi in zmuči.

V zadnjem razgovoru, ki se je nanašal predvsem na plačilne pogoje in uvrstitve delavstva v posamezne kategorije, so se pogajanja razbila. Obe stranki sta se, preden

sestavljeno. Volilni odbor je bil tudi potrjen in volitve se bodo vršile.

Drugim se delavski denar ne smili in še vlagajo pritožbo na pritožbo. Volilni odbor, ki je v nedeljo imel svojo drugo sejo, je prejel od bivšega zaupniškega zbora pismo, v katerem ta sporoča, da se je pritožil na ministrstvo ponovno zaradi tega, ker banska uprava ni priznala podaljšanja mandata. Zanimivo pa je pri vsem tem, da je bilo to pismo izročeno okrog 11. ure dopoldne, ob 12. uri pa je neki zaupnik šele iz postelje klical drugega zaupnika, naj pritožbo podpiše, kar je pa ta radikalno odklonil. Zvedeli smo, da je klub zaupnikov NSZ svoj prvotni podpis na tej pritožbi preklical. Pritožba namreč že v naprej obsoja bodoče zaupnike in jim odreja pravico veljavnosti. Volilni odbor, sestojec iz samih starih veteranov pri KID je sicer pismo in

pritožbo prečital in napravil sklep, da se to nje-ga prav nič ne tiče. Soglasno je bilo sklenjeno, da delavstvo zaupnike mora imeti in se volitve izvesti morajo.

O vsem tem dogajanju, ki je za vse delavstvo važnega pomena, pa ostale organizacije niso smatrale potrebno obvestiti svoje članstvo in mu dati prilike, da pove svoje svobodno mnenje. Izgledalo je, kakor da organizacij ni. Zveza združenih delavcev jih je poklicala na skupnem posvetu že ob koncu januarja, pa še niso imele ugotovljene volje svojega članstva.

Zveza združenih delavcev je prevzela sama nase vse delo in skrb za zakonito zastopstvo delavstva, ker noče, da se z delavskimi interesi igrajo ljudje, ki v tej igri zaslužijo desetstične delavskega denarja, ki ga jim mora plačevati za brezkoristno in škodljivo delo Delavska zbornica.

Proračun mestne občine Jesenice

Povišanje za 746.270 din — brez povišanja občinskih doklad

Jesenice so sprejele proračun za leto 1957-58. Na izdatkih in dohodkih izkazuje precej visok znesek 2.857.565 din. Znatno znesek je to, vendar pa za naloge, kakor jih ima številčno tako močna in socialnim nalogam posebno izpostavljena industrijska skupnost prebivalstva, nikakor ni prevelik. Usmerjen in odmerjen je po vidiku stvarnih neizbežnih potreb, zgrajen je v znamenju krajevnega procveta in vsestranskega napredka. Na vse to je mislila občinska uprava pri njegovih sestavi: na delavca, kmeta, obrtnika, trgovca. Vsi tvorimo eno skupnost. Vsi jo moramo vzdrževati, za vse mora ta skupnost v potrebi tudi skrbeti.

Med drugimi izdatki so važne in zanimive postavke: znesek 20.000 dinarjev, določen za podporo gasilskim četam na Hrušici in pri Sv. Križu, podpora kulturnim in delavskim organizacijam 20.000 din, za Jegličev akademski dom 5000 din. Za odplačilo dolgov je vnešen redni znesek din 250.000. V gradbene svrhe je določenih 571.000.— din. V tem znesku je med drugim 140.600 din za vzdrževanje in popravo cest Pod Mežakljo, v Kurji vasi, Aljaževa cesta itd. Za kanalizacijo 48.000 din, za dovršitev regulačnega načrta 52.500 din, ki je potreben, da se novim graditeljem stavb zmanjšajo stroški komisij.

Za kmetijstvo je vnešen samo znesek 16.700 din. Ta znesek bi bil lahko večji, pa se prizadeti za to premalo brigajo. Tako še vedno niso izrabljeni niti krediti, določeni v to svrhu v sedanjem tekočem računu. Zneski za podporo gojenjem kmetijskih šol, za kmetijske tečaje, kakor tudi za asanacijo vasi leže še neizrabljeni. Vendar naj kmetje, ki so podpor tako potrebni, da dvignejo svoje gospodarstvo, te zneske do 1. aprila uporabijo za določene svrhe. Sv. Križ, Plavški rovt, pa tudi Hrušica imajo polno takih potreb. Tu res velja: »Sreča te išče« ...

Postavka za socialno skrbstvo znaša 969.226 din. V glavnem je ta znesek za zidavo občinske

ubožnice, za kar je denar večji del že naložen — kakor je videti iz proračuna dohodkov — iz presežkov prejšnjih let. Kar bo zavetišče več stalo kot je zanj določenega v tekočem proračunu, se bo zato krilo iz presežka v bodočem proračunskem letu, ki bo po vsej verjetnosti presegel še presežek prejšnjih let.

Za gradnjo Delavskega doma, ki ga omenjamo na drugem mestu, bo občina iskala sredstev izven proračuna z najetjem posebnega posojila.

To so nekatere postavke in pripombe k posebnim izdatkom občine v bodočem proračunskem letu.

Za kritje teh izdatkov je morala uprava iskati ravnotežja v dohodkih. Dohodki se stekajo v glavnem: doklade 44% znesejo 524.628 din, trošarina 656.058 din, razne takse 114.200 din, davščina na premog 510.000 din, davščina na električno energijo 375.000 din in pribitek, prihranek iz prejšnjih let, kakor že poročamo drugje, din 654.080. Ostali iznosi dohodkov so bolj malega značaja.

Tako se je proračun za bodoče leto povečal proti sedanjemu za 746.270 dinarjev. Vendar pa se davščine, t. j. občinske doklade na državne osnovne davke niso prav nič zvišale, kar je za naše davkoplačevalce velikega pomena. — Občinska uprava je tako na eni strani pokazala svoj zdravni smisel za napredek občine, za dvig vseh pannon njenega življenja, zlasti pa za socialne naloge, na drugi strani pa je znala najti zvišanim izdatkom odgovarjajoče ravnotežje, ne da bi svoje davkoplačevalce obremenila. Obremenitev je izvedena tako, da jo v glavnem nosi prostovoljna dajatev (trošarina) in težki kapital (premog, električna energija).

Pravičnemu in poštenemu kritiku bo zato težko oporekati stvarnost proračuna in veliko skrb sedanje uprave za dobro in napredno občinsko gospodarstvo.

Za naš delavski dom

Veliko grmenja, malo dežja — veliko obljub, malo izpolnitev. Pravo stvarno delo je navadno tiho, skromno. Lepa zamisel te sreča nenadno, nepričakovano se posveti v duši in zase ogreje srce. Nekje te je srečala beda in je prebudilo čisto željo, da bi mogel odpomoči. Kako? V tihi, samotni uri je prišel nepričakovano odgovor, odrešilna misel. Poslej je hodila s človekom, ki jo je bil vreden sprejeti radi nje same. Tik ob njem je hodila kakor glas dobrega angela in predla je

niti za življenje, za ustvarjanje, za realizacijo. Lepa misel lepe načrte, lepi načrti lepe stvari. Brez trušča in pompa, ki navadno ne išče stvari, ampak samega sebe. Tako je uprava naše občine v seji finančnega odseka in v občinskem odboru sprejela predlog, da zgradi občina v kraju lep modern delavski dom.

Središče težke industrije, križišče železniških prog, vstopna postaja v državo z rastočimi tisoči prebivalcev stavijo časovno nove zahteve, zahte-

vajo hitrih dejanj. Stotine ročnih delavcev ne sprejema za svoje delo krajevni draginji primernih plač. Človek ne more živeti človeka vredno. Nasititi se ne more, lačen in sestradan delati ne more. Stanovanja ni, je drago, je neprimerno, je nezdravo. Pri velikem pomanjkanju vodi v odvisnost. Veže, skednji, šupe, listniki, podstrešja, kleti so zatočišča mnogoterih. Sami si pomagati ne morejo, gospodar ali delodajalec zaradi konkurence ne more ali pa zaradi pohlepa po dobičku noče. Plačal je delo. Človek, ki mu je delo prodal, ga ne briga. Ne pogleda za njim nikoli, ne kako živi, ne kaj jé, ne kje prebiva.

Zgrešeno pojmovanje je to, nekrščansko in nekulturno. Naloga nas vseh je, da ga spremenimo. Kadar bo to, ne bo sedanjih prepadov, pa tudi vnebovpijoče revščine ne. Vest in zakon bo sta čuvala pravico človeka.

Dokler tega ni, je treba druge pomoči: državne, deželne, občinske, zasebne. V tej verigi členov je naša občina po svoji upravi s pravim pojmovanjem njenih socialnih nalog že dalj časa iskala srečne poti, ki bi mnoge revne delavce v kraju privedla do boljšega življenja. Člani uprave so se zanimali za socialne naprave drugih krajev doma in v tujini. Resnična skrb za soci-

alno šibke je v svetu že marsikaj lepega ustvarila. Po pregledu stvari je padel sklep: Tudi Jesenice morajo v splošno korist delati in ustvarjati socialno odpomoč tako, da bo Jeseničane čim manj bolelo. Treba je zgraditi delavski azil, lep, moderen, na primernem kraju, s čim manjšimi bremenami za občane.

Naenkrat vse ne gre iz rednih dohodkov. Iz teh bodo gradili dom ubogih na Pisarjih. Za delavski azil, za delavski dom je treba vzeti posojilo na večletno odplačilo. Za to lepo nalogo se mora dobiti brezobrestno posojilo. Iskali so ga in obljubljeni je. Treba je bilo iskati prostor. Poiskali so ga, prosili so zanj in obljubljeni je.

Na predlog uprave je sklenil finančni odsek in občinski odbor, da se najame za jeseniški Delavski dom polmilijonsko brezobrestno posojilo, ki je bilo na prizadevanje uprave naši občini obljubljeni.

Jeseniški delavski azil, naš »Delavski dom« bo torej stal na zelo primernem prostoru, ki ga bo v to svrhu občini prepustila Kranjska industrijska družba.

Upamo, da bodo formalnosti čimprej vse urejene, da bo mogoče občinski upravi lepo in potrebno zamisel kmalu realizirati.

(Dalje v drugo.)

Na Hrušico lastno cerkev!

Ponovno smo že v našem listu prinesli kratke notice, kako potrebno bi bilo, da bi zaokrožena skupina hiš in prebivalcev na Hrušici dobila svojo cerkev, svoje bogoslužje, svojega dušnega pastirja.

Mnogo bi s tem pridobil kraj. Vrednost realij bi zrasla. Imeli bi med seboj ljudje inteligenta, ki bi se brigal za njihovo telesno in duševno korist. Kraj bi se prebudil k novemu življenju. Neprecejljive vrednote bi kraj tako pridobil.

So seveda, kakor proti vsaki stvari, tako tudi proti tej na Hrušici sami takoj pripravljene nasprotovati. Nekaj plev se najde povsod, ki potem begajo in mešajo druge. Poleg tega ima kraj še to posebnost, da stanujejo v njem skoraj sami železničarji, torej ljudje, ki so danes tu, jutri tam. Razumljivo, da se potem ne morejo za stvar zavzemati s tistim veseljem, kakor bi se zavzeli ljudje, ki so na kraj navezani po rojstvu in po vsem življenju. Tista peščica domačinov pa, ki v kraju živi, je zopet mnogo prešibka, da bi bila sama kos precej težki in potrebni nalogi.

Vendar se je stvar za toliko premaknila z mrtve točke, da je bil sklican v prostorih Katoliškega prosvetnega društva na Hrušici prvi sestanek za razgovor, ali in kako naj bi s stvarjo začeli. Malo je to, začetek pa je vendar. Večina

udeležencev sestanka je bila za zamisel svoje cerkve, samo določnega stališča, končne odločitve in s tem do poprijema za delo še ni prišlo. Par pa jih je bilo, ki jim cerkev v kraju očitno ne diši, in eden, ki gre le pankrat na leto v cerkev, kakor je sam povedal, je naravnost izpovedal, da je cerkev manj važnega, drugotnega pomena, češ, naj se najprej šola gradi, da bo v kraj kultura prišla.

Mi pa vemo, da je med našim narodom prvo kulturo širila Cerkev. Šola je šele otrok, hčerka cerkve. Tudi Hrušica je potrebna tiste kulture, ki jo širi Cerkev — globoke, notranje, bolj kakor zunanega videza.

Tako pojmovanje in govorjenje, ki kaže samo strah in bojazen pred vplivom Cerkve, mora verne katoličane le še bolj utrditi v trdni volji, da svoj načrt izvedejo. Kraj s tisoč ljudmi, ki so od ostale celote tako zelo ločeni, brezpogojno zahteva radi urejenega verskega življenja in procvita lastno cerkev in lastnega duhovnika.

Na prihodnjem sestanku, ki bo ponovno pretresal to važno vprašanje, bomo zato izvolili pripravljalni odbor in šli na delo, pa naj bo komu všeč ali ne. Čim hujše bo nasprotovanje, tem trdnjši bo naš sklep: Gremo na delo za novo cerkev in za procvit verskega življenja v kraju.

Zdrav in zgrešen strokovni pokret

Praksa preteklih povojnih let v gibanju delavskih pokretov v naši domovini na splošno, zlasti pa še posebno pri nas na Jesenicah je bila **zgolj agitatoričnega** in često celo **samo demagoškega značaja**.

Vsa borba, ki se je tudi morda res tu in tam vršila za delavske koristi, se vendar ni vršila zaradi delavskih koristi, ampak bolj zaradi organizacijske propagande preyladujoče skupine in zaradi njene moči. To potrjuje dejstvo, da so z odprtimi kartami delali samo za one delavce, ki so **klonili terorju te skupine**, zatajili često prisiljeni svoje prepričanje in si vtaknili v gumbnico ob priliki marksističnih prireditvev kričavo rdeč nagelj. **Kdor ni klonil, se je izpostavil šikanam**, psovanju in moral je biti pripravljen, da bo zavzemal v podjetju vedno le slabša mesta. Celo samostojen nastop drugo usmerjenih organizacij je

bil proti interesom delavstva onemogočen po marksističnih teroristih.

Ni se torej delalo za delavski stan, ne za njegove stanovske koristi, ampak le za pristaše nekkih oseb, ki so vodile v kraju marksistični pokret. Čeprav je ta vzel tako rekoč **v zakup borbo za delavstvo**, je bilo v tej bučni borbi presneto malo odkritosrčne skrbi za delavske interese.

Daleč pred to skrbjo so bile **kulturno-bojne težnje**, ki so se neprestano odražale v »farški gonji«. Žonglirali so s coprnici, s špansko inkvizicijo, s papežinjo Ivano in drugimi podobnimi smešnimi sredstvi. Lahko trdimo, da so s temi **bedastocami svoje organizirane vrste ponumljali**. Mesto da so kulturo delavstva dvigali, so jo le ubijali.

V tem miljeju stalno živeče delavce so z **umazanostjo svojega govorjenja tako daleč zavedli**,

Delavci, študirajte krščansko socialno literaturo

mora delavstvo poseči po radikalni obrambi, spoznameli na zakonita določila člena 16. naredbe o sklepanju kol. pogodb. Napisan je bil zapisnik o vzrokih razdora razgovorov ter poslan gospodu banu, da imenuje predsednika razsodišča in skliče čimprej razpravo, ki se bo brzkone vršila v Ljubljani.

Predlogi delavstva so tako skromni, da bi se z druge strani lahko brez težav sprejeli, če bi bila resna volja. Finančno stanje ni tako obupno, kakor se hoče naslikati, ker so vse Jesenice priča, kako se delajo stavbe za nove obrate in povečanje tovarne.

Mi g. lastniku nočemo delati krivice, apeliramo pa nanj, da uvaža je človeka delavca ter se do skrajnih meja možnosti približa skromnim predlogom delavstva, da se pogodba čimprej sklene.

Jesenice bodo potek tega pogajanja zasledovale in izrekle ob koncu svojo objektivno sodbo. Naša ZZD pa bo zvesto stala na braniku delavskih koristi.

Bela žena v naših vrstah

Težko se je ponesrečil naš dobri član Jelovšek Avgust. S svojim prijateljem Ludvikom se je šel dne 27. januarja sanjkat na Poljane proti Gorjam.

Na povratku sta se peljala po serpentinah in naenkrat sta iztirila. Jelovšek je sedel kot prvi. Zaradi tega se je zaletel v ograjo in pri tem dobil hude poškodbe. Pri pritisku se je Jelovšku pretrgala žila, a njegov prijatelj je ostal nepoškodovan. Prve besede, ki jih je Jelovšek spregovoril, so bile: »Ali je tebi kaj?« Tovariš mu je odgovoril: »Nič mi ni.« Jelovšek pa je na to dejal: »Prav je tako, da ši ostal zdrav, zame pa je usoda hotela, da moram umreti.«

Takoj po nesreči je bil prepeljan v jeseniško bolnišnico, od tam pa v Ljubljano, kjer je umrl v soboto 5. februarja. Njegovo truplo so prepeljali domov v Zaplano nad Vrhniko. Pokopali so ga v torek 8. februarja ob 10 dopoldne.

Pogreb je bil zelo lep in tako polnoštevilen, kakor ga že zlepa ne pomnijo. Pogreba so se udeležili tudi zastopniki naše strokovne organizacije. Na grob so v imenu tovarišev ZZD položili lep venec. Pri pogrebu so bili navzoči tudi še: zastopnik KID, delavci iz oddelka, kjer je bil rajnik zaposten, in mnogo drugih.

Pokojni je bil močan, vedno zdrav, vesele narave in je bil priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Toda v najlepših fantovskih letih ga je Bog poklical k sebi.

Tovariš, naj ti bo zemlja lahka! Sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje. — Sv. maša za pokojnega tovariša bo na Savi v torek 15. t. m. zjutraj. Člani ZZD naj se je po možnosti udeležijo in molijo za pokoj prijateljeve duše.

Z Dovjega

Mož Simone Avranove je naslov igre, katere krstna predstava je bila v nedeljo 6. februarja na Dovjem. Krstne predstave se je udeležil tudi avtor. Igra, zlasti daljše vloge so bile prav dobro rešene in želimo, da bi igralci delo ponovili. Za ponovitev pa naj še tisti igralci z manjšimi vlogami izpolnijo svojo dolžnost, da bo bogata vsebina igre še bolj prišla do popolnega izraza.

S Koroške Bele

Gospod kaplan Duhovnik se je od nas poslovil in odšel na svoje novo službeno mesto v Boh. Srednjo vas. Želimo mu na novem službenem mestu mnogo uspehov ter veliko zdravega veselja in zadovoljstva.

Fare in kralj v Radovljanskem okraju, dopisujte v list „Na Mejah“

da so v nekaterih zatrli vsak čut za čast in dostojnost. Kakor pijani so bili ti nekaterniki od puhlih fraz, od kulturno-bojnih gesel in od nesmiselne gonje zoper katoliško duhovno usmeritev delavčevega javnega in zasebnega življenja.

V kraju z najstarejšimi kulturnimi, stanovskimi in drugimi narodnimi organizacijami je bil poudarek nekulturnosti mnogih posameznikov iz te skupine, ki je bila zato odgovorna, pravi kontrast. Mesto borbe za kruh, za pravice delavstva, za preureditev človeške družbe je bila preprečeno na vrsti le gori navedena nesmiselna borba proti duhovnemu življenju delavskih mas in prebivalstva v kraju.

Tak je prerez marksističnega pokreta na Jesenicah v preteklih letih. Številčno glavni nosilec delavskih interesov se je daleč odmaknil od pravega strokovnega gibanja. Koristi stanu so zasenčile umazane pege igre z najnižjimi človeškimi instinkti.

Kdo drugi je na tem trpel, če ne delavstvo samo? Na takih trhljih in gnilih tleh grajena

Slavko Savinšek:

Med Mežakljo in Mirco

(Dalje)

Minka priteče na vso sapo.

»Spat boš šla, pa Ivanček tudi!« Poboža jo po lasih in pipa mu zdrkne iz ust. Minka pa začudena gleda očeta. Nikdar je še ni pobožal.

»Anica, reci! Reci, da hočeš, saj me imaš rada!« Jože stopi k Anici. Ko jo hoče prijeti za roko, ji vztrepetajo ko trepetljika v vetru. Vendar mu jo pusti.

»Anica!« Tiho, ljubeče, proseče.

»Jože, počakaj.«

»Čemu? Kako dolgo?«

»Nekaj časa mi pusti, da se razmislim.«

»Do kdaj, Anica?«

Anica molči.

skupnost ne more obstati v času preizkušnje. V jedru gibanja je s takimi nevednimi metodami podana osnova za njegov razpad.

Naj bo ta bežen pogled v pravkar minulo preteklost, svarilo za bodočnost. Delavstvo naj nikoli ne zamenjuje borbe za svoje koristi in za svoj stan z borbo za protinarodno in protiversko gibanje. V stroki naj brani svoj stan, v organizaciji svojo kulturo.

Daleč za nami so časi, ko je bilo moderno psovati vero in jo smešiti. Veliki misleci sveta so izpovedali nad tako zmoto preteklosti svojo grenko obsodbo. Sramota je danes za delavca, če v tem še vztraja in gonjo še nadaljuje. Pečat daje samemu sebi, da je duševni revež, ki lastnemu stanu izpodrezuje življenjski vir, v družbi dostojnih ljudi postaja tako manj vreden človek.

Rešitev delavstva ni v umazani besedi, v prešerni kvanti in v krivičnih sodbah, ni v neodgovornem blatenju. V stvarnem, resnem, premočrtanem delu za stan, v načrtnem izvajanju istega je edino njegova rešitev.

»No, povej, Anica! Hočem čakati samo, da mi obljubiš!«

Ko bi mu rekla v tem hipu, naj prevrne hišo, Jože bi se bil oprl v steno.

»Eno leto samo, Jože.«

»Dolgo je, Anica. Ali ni mogoče prej?«

»Ni, Jože.«

»Pa počakam.« Ubito so mu izzvenele besede raz ustnice in roka je izpustila Aničino.

Truden je bil njegov korak, ko je odhajal. Na mostu je postal in se zagledal v vodo. Čez čas se je zdrznil iz misli ter odšel na glavno cesto. Opotekal se je nalik pijancu in od daleč je bilo videti, ko da mu klobuk čepi na ramenih...

Ko sta odšla oče in mati spat, so mati dejali:

»Ko bi bil Jože vprašal Anico vsaj včeraj!«

»Zakaj?«

»Tako!«

Oče se je obrnil in globoko vzdihnil.

Ceneno in dobro prehrano, vina na debelo in drobno dobite in kupite najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

JESENICE KREKOV DOM

Za elektriko

vse najcenejše in ugodnejše pri

Jože Markež

elektrotehnično podjetje

Jesenice, Murova, tel. 605

Zadružna tiskarna Ljubljana Tyrševa 17

se priporoča jeseniškim tvrdkam za izdelavo vseh v knjigotiskarsko stroko spadajočih del, ki jih izvrši lepo, solidno in po nizkih cenah

Telefon števil. 30-67

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

obrestuje vse vloge do najvišje v zakonih določene meje. Nove vloge izplačuje vedno promptno.